

О. ХЕНРИ

ТОЗИ ПАЛАВНИК МАЙ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

За бога, смушкайте поета, когато понечи да запее възхвали за май. Това е месец, през който властвуват духовете на немирството й безумието. Феи и самодиви витаят в напъпилите гори; веселият дух Пък и неговата свита от джуджета се разшетват из градища и поля.

През май Природата вдига предупредително пръст, за да ни напомни, че ний не сме богове, а само възгордели се деца на нейното голямо семейство. Тя ни подсеща, че сме братя на обречената на трапезата мида и на магарето; преки потомци на теменугата и шимпанзето и първи братовчеди на гукащите гълъби и крякащите патки, на слугинчетата и полицаите в парковете.

През май Купидон стреля слепешката — милионери се женят за секретарки; премъдри професори задирят в закусвалните продавачки с дъвка в устата и бели престилки; даскалци задържат след училище по-ячките хашлаци; младежи със стълби се прехвърлят леко в градините, където Жулиета ги чака зад решетчестия прозорец с прибран далекоглед; млади двойки, излезли да се поразходят, се връщат у дома женени; позастарели батета слагат белите гети и крачат напред-назад пред Института за учителки; дори женени мъже, станали необичайно нежни и сантиментални, тупат по гърба благоверните си и громолят: „Как си, моето момиче?“

Този май, който не е никакъв бог, а Цирцея, маскирана за бала в чест на красивата дебютантка Лято, довършва всички ни.

Старият господин Кулсън изохка леко, след което се изправи в креслото си. Той имаше много остра подагра в единия крак, къща до Грамърси парк, половин милион долара и една дъщеря. Имаше и икономка. Госпожа Уидъп. Този факт и името заслужават по едно изречение. Е, имат го.

Когато май смушка господин Кулсън, той стана по-голям брат на гургулицата. На прозореца, до който седеше, имаше саксии с нарциси, зюмбюли, мушкато и теменуги. Ветрецьт донесе техния мирис в стаята. И веднага последва ожесточен рунд между дъха на цветята и силната и бърза смрад на течното лекарство за мазане на подагратата. Смрадта спечели скоро; но преди това цветята вече бяха успели да нанесат един ъпъркът в носа на господин Кулсън. Неумолимият, подъл чародей май беше свършил своето смъртоносно дело.

Откъм парка обонятелният орган на господин Кулсън долови безпогрешно и други характерни пролетни миризми със запазено

авторско право, с които се отличава само големият град. Миризмите на разтопен асфалт, подземни изкопи, петрол, мента, портокалови кори, помийни изпарения, египетски цигари, прясна мазилка и незасъхнало още вестникарско мастило. Въздухът, който нахлуваше в стаята, беше приятен и мек. Навън врабците вдигаха навред весела врява. Не, не се доверявайте на май.

Господин Кулсън засука краищата на белите си мустаци, прокле крака си и удари звънеца на масата до креслото.

Влезе госпожа Уидъп. Тя беше четиридесетгодишна хитруша, миловидна, хубава и малко смутена.

— Хигинз излезе, сър — обясни тя с усмивка, напомняща вибромасаж. — Отиде да пусне едно писмо. С какво мога да ви услужа, сър?

— Време е да взема успокоителното за сърцето — каза старият господин Кулсън. — Капнете ми го. Шишенцето е там. Три капки. С вода. Мам... проклет да е тоя Хигинз! Няма кой да се погрижи за мен, мога да пукна в това кресло и никой не го интересува.

Госпожа Уидъп въздъхна дълбоко.

— Не говорете така, сър — каза тя. — Някои ги интересува много повече, отколкото предполагате. Тринайсет капки ли казахте, сър?

— Три — отвърна старият Кулсън.

Той взе лекарството, а след това — ръката на госпожа Уидъп. Тя се изчерви. О, да, такива неща стават. Само поемете въздух и си стегнете диафрагмата.

— Госпожа Уидъп — каза господин Кулсън, — вижте каква пролет е.

— Да, нали? — каза госпожа Уидъп. — И колко топъл е въздухът! И на всеки ъгъл висят реклами за бира. А в парка като са нацъфтели, едни цветя — жълти, червени, сини; а мен като ме пробужда нещо в краката и тялото.

— Пукне ли пролет — задекламира господин Кулсън, сучейки мустак, — ъъ... как беше... човек се пробужда и пак за любов замечтава.

— Ай, ай! — възкликна госпожа Уидъп. — Така си е. Тя просто е във въздуха.

— Пукне ли пролет — продължи старият господин Кулсън, — на гълъба багрите с блясък по-жив засияват.

— Да, жив народ са това ирландците — въздъхна умислено госпожа Уидъп.

— Госпожо Уидъп — подзе господин Кулсън и направи гримаса, защото подаграта го прободеше, — ако не сте вие, тази къща ще бъде съвсем глуха. Аз съм... как да кажа... аз съм възрастен човек, но струвам доста пари. Ако половин милион долара в държавни бонове и дълбоката привързаност на едно сърце, което, макар да не гори с първия плам на младостта, все още бие с истинска...

Сгромолясването на някакъв стол до завесата, отделяща съседната стая, прекъсна достопочтената и нищо неподозираща жертва на май.

Влезе госпожица Ван Мийкър Кънстенша Кулсън, тридесет и пет годишна, кокалеста, издръжлива, висока, с вирнат нос, студена, изискана — личеше й, че живее някъде около Грамърси парк. Тя сложи лорнет. Госпожа Уидъп се наведе припряно и заоправя превръзката на болния крак на господин Кулсън.

— Мислех, че при теб е Хигинз — каза госпожица Ван Мийкър Кънстенша.

— Хигинз излезе — обясни бащата — и понеже позвъних, дойде госпожа Уидъп. Да, сега е по-добре, госпожо Уидъп, благодаря ви. Не, друго не ми е нужно.

Икономката излезе, зачервена от студения, въпросителен поглед на госпожица Ван Мийкър Кънстенша.

— Навън е чудесна пролет, нали, дъще? — каза старият, смутен от смущението си.

— Именно — отвърна госпожица Ван Мийкър Кънстенша Кулсън някак двусмислено. — Папа, кога излиза в отпуска госпожа Уидъп?

След една седмица, струва ми се — каза господин Кулсън.

Госпожица Ван Мийкър Кънстенша застана за минута до прозореца и се загледа в малкия парк, залян от меките лъчи на следобедното слънце. С око на ботаник тя наблюдаваше цветята — най-силното оръжие на коварния май. И със студенината на къолнска девица издържа атаката на нежния ефир. Стрелите на приятното слънце отскачаха замръзнали от студената броня на бездушната й гръд.

Дъхът на цветята не събуди никакви нежни чувства в неизследваните кътчета на мъртвото ѝ сърце. Чуруликането на вrabчетата ѝ беше досадно. Тя гледаше с презрение на май.

Но макар и пролетоупорна, госпожица Кулсън съвсем не беше глупава и разбираше много добре силата на този сезон. Тя знаеше, че възрастни мъже и дебелокръсти жени подскачат като дресирани бълхи в смешния хоровод на май — този зевзек между месеците. Беше чувала неведнъж за изкуфели стари джентълмени, оженили се за икономките си. Какво унизително явление, в последна сметка, е това чувство, наречено любов!

На другата сутрин в осем часа, когато разносвачът на лед дойде, готвачът му каза, че госпожица Кулсън го чака в мазето.

Все едно, че съм Олкът или Дипю; ще говорим ли повече? — каза разносвачът, възхитен от себе си.

Като отстъпка той спусна запретнатите си ръкави, опря куките за издърпване на леда на един люляков храст и слезе долу. Когато госпожица Ван Мийкър Кулсън му заговори, той свали шапката си.

— Това мазе има един заден вход, до който можеш да стигнеш, като прекараш колата на празното място до нас, където правят изкопи за нова сграда. От теб се иска след два часа да вкараш оттам половин тон лед. Можеш да вземеш още един-двама души да ти помогнат. Ще ти покажа къде точно ще го струпаш. И в следващите четири дни ще стоварваш всеки ден по половин тон на същото място. Фирмата може да мине този лед на редовната ни сметка. А това е за допълнителния ти труд.

Госпожица Кулсън му подаде десетдоларова банкнота. Разносвачът се поклони, хванал шапката с две ръце зад гърба си.

— Извинете, госпожице, но не мога да приема. За мен ще бъде истинско удоволствие да изпълня вашите желания, каквито и да са те.

Жалко за май!

Към обед господин Кулсън бутна две чаши от масата и счупи пружината на звънеца, докато в същото време гръмогласно викаше Хигинз.

— Дай ми една брадва — разпореди се злъчно той — или прати да вземат цианкалий, или повикай някой полицай да ме застреля. Предпочитам всяка друга смърт пред смъртта от замръзване.

— Изглежда, че наистина застудява, сър — каза Хигинз. — Не бях забелязал до този момент. Ще затворя прозореца, сър.

— Затвори го — каза Кулсън. — И това ми било пролет! Ако продължава така, заминавам за Палм Бийч. Къщата е студена като морга.

Малко по-късно госпожица Кулсън влезе чинно да се осведоми как е подаграта му.

— Кънстенша — посрещна я старият, — как е времето навън?

— Ясно — отвърна госпожица Кулеън, — но студено.

— Сякаш сме посред зима — каза господин Кулсън. — Нагледен пример за „зима, която все още се върти на пролетта в скута“ — каза Кънстенша, гледайки разсеяно през прозореца, — въпреки че тази метафора не е от най-изисканите.

Малко по-късно тя вече крачеше покрай парка на път за Бродуей, за да направи някои покупки.

А малко след това госпожа Уидъп влезе в стаята на болния.

— Звъняхте ли, сър? — попита тя и на много места ѝ се появиха трапчинки. — Казвах на Хигинз да отиде до аптеката и ми се стори, че звъните.

— Не, не съм звънял — отвърна господин Кулсън.

— Струва ми се, че вчера ви прекъснах тъкмо когато се канехте да кажете нещо — подсети го тя.

— Защо е толкова студено в къщата, госпожо Уидъп? — попита строго старият Кулсън.

— Студено ли, сър? — възкликна икономката. — Впрочем, понеже отворихте дума, в тази стая наистина изглежда студено. Но навън е топло и приятно като през юни, сър. От това време сърцето тупа, тупа, тупа, та ще изхвъркне, сър. А лозницата до къщата като се е разлистила, като свирят ония ми ти латерни, като са се разиграли ония ми ти дечурлига по улиците — едно време, ви казвам, само да си излее душата човек. Та вчера казвахте, че, сър, че...

— Не ставайте глупачка! — изрева господин Кулсън. — Аз ви плащам, за да се грижите за къщата. Човек може да умре от студ в тази стая, а вие ми бръцолевите за лозници и латерни. Донесете ми един балтон. И имайте грижата всички врати и прозорци долу да се затварят. Безотговорна, плиткоумна дебелачка! Ще ми говори за пролет

и цветя посред зима! Като се върне Хигинз, кажете му да ми донесе горещ ром. Махайте се сега!

Но кой може да помрачи светлия лик на май? Какъвто пакостник беше и душесмутител на разумни хора, никакви хитрувания на някаква девица и никакъв лед не можеха да го накарат да се нареди покорно в ярката галактика на месеците.

О, не, историята не свършва дотук.

Изтече една нощ и на сутринта Хигинз настани стария Кулсън в креслото му до прозореца. В стаята нямаше и помен от студа. В нея нахлуваха божествени ухания и сладка топлина.

И ето че влезе госпожа Уидъп и застана до креслото му. Господин Кулсън протегна костеливите си пръсти и стисна нейната пълничка ръка.

— Госпожо Уидъп — каза той, — тази къща никога няма да бъде дом без вас. Аз имам половин милион долара. Ако тази сума и искрената привързаност на едно сърце, което не е в своята първа младост, но все още не е изстинало...

— Разбрах защо е било студено — прекъсна го госпожа Уидъп и се подпря на креслото. — В мазето и в пещта за отоплението открих лед, тонове лед. Изключих отоплителните тръби, по които студът нахлуваше в стаята ви, душице нещастна. Сега отново е май.

— Едно искрено сърце — продължи старият Кулсън позамислен, — на което пролетта вдъхна нов живот и... но какво ще каже дъщеря ми?

— Не се бойте, сър — каза весело госпожа Уидъп. — Госпожица Кулсън е избягала снощи с разносвача на лед.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.